

ผลของโปรแกรมการสนับสนุนการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัยต่อความรู้และทักษะ ของครูอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย¹

The effect of a supportive program for developmental screening on knowledge
and skills of kindergarten teachers in child developmental centers

Received : September 9, 2018

Revised : November 30, 2018

Accepted : November 30, 2019

อุดมญา พันธนิษฐ์ (พย.ม.)², อาภาวรรณ หนูคง (ปร.ด.)³

Udomya Puntanit (MNS.), Apawan Nookong (Ph.D)

จินต์ณภัส แสงงาม (พย.ม.)³, กรรณิการ์ ชัยลี (พย.บ.)³

Jinnaphat Sangngam (MNS.), Kunnika Chailee (BNS.)

กรรณิการ์ เกิดศรีพันธุ์ (ค.ม.)⁴, กิ่งกาญจน์ เกิดศรีพันธุ์ (ศษ.ม.)⁴

Gunnigar Greadsrephun (M.Ed.), Kingkarn Greadsrephun (M.Ed.)

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการสนับสนุนการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัยต่อความรู้ด้านพัฒนาการและทักษะด้านการคัดกรองพัฒนาการของครูอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย

รูปแบบการวิจัย: วิจัยแบบกึ่งทดลอง

วิธีการดำเนินวิจัย: กลุ่มตัวอย่างเป็นครูอนุบาล จำนวน 48 คนจาก 3 ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย สังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 29 คน กลุ่มทดลอง 19 คน ทั้งสองกลุ่มได้รับความรู้เรื่องพัฒนาการและฝึกทักษะการคัดกรองพัฒนาการ กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการสนับสนุนการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามกรอบแนวคิดของ House เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามความรู้พัฒนาการและการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัย และแบบประเมินทักษะการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยเครื่องมือ DSPM วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Fisher's Exact Test และ Mann Whitney U Test

ผลการวิจัย: ภายหลังได้รับโปรแกรมกลุ่มทดลองมีทักษะการคัดกรองพัฒนาการสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านการใช้อุปกรณ์และการแปลผลการคัดกรองพัฒนาการ ($p < .05$) แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนความรู้พัฒนาการและการคัดกรองพัฒนาการ

สรุปและข้อเสนอแนะ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยควรส่งเสริมให้นำโปรแกรมสนับสนุนการคัดกรองพัฒนาการเด็กไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพของครูอนุบาล เพื่อให้เด็กในศูนย์ฯ ได้รับการส่งเสริมและคัดกรองพัฒนาการอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ: โปรแกรมการสนับสนุน การคัดกรองพัฒนาการ ความรู้ ทักษะ เด็กปฐมวัย

¹ โครงการวิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากเงินกองทุน ซี.เอ็ม.บี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

² อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล บางกอกน้อย กรุงเทพฯ

Corresponding Author: udomya.pun@gmail.com

³ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

⁴ ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยพิทักษ์

Abstract

Purpose: to examine the effect of supportive program for developmental screening on knowledge and skills of kindergarten teachers in child developmental centers.

Design: A quasi-experimental design.

Methods: 48 kindergarten teachers from 3 child developmental centers in Bangkok were divided into a control group (29 persons) and an experimental group (19 persons). Both groups received the training and practice for developmental surveillance and promotion. After that, the experimental group received the supportive program for developmental surveillance based on House's framework. Data were collected using demographic questionnaire, early childhood developmental and surveillance knowledge questionnaire, and developmental screening test observation form. Data were analyzed by Fisher's Exact Test and Mann Whitney U Test.

Main findings: after the program, the mean scores on DSPM skills in the experimental group were statistically significantly higher than those in the control group ($Z = 2.18, p < .05$), especially in the score of equipment operation and result interpretation. However, there was no statistically significant difference of the mean scores on developmental and surveillance knowledge.

Conclusion and recommendations: A supportive program for developmental screening should be applied to kindergarten teachers to promote child development and early detection for high risk children.

Keywords: Supportive program, Developmental screening, Knowledge, Skill, Early childhood,

ความเป็นมาและความสำคัญ

เด็กที่มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการเหมาะสมตามวัย ทำให้เด็กเหล่านั้นเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ จากการสำรวจพัฒนาการของเด็กปฐมวัยประเทศไทย พ.ศ. 2542- 2550 พบว่า เด็กปฐมวัยมีแนวโน้มของพัฒนาการสมวัยลง (กรมสุขภาพจิต, 2558) และในปี พ.ศ. 2557 พบว่าเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการไม่สมวัยร้อยละ 27.2 (จินตนา พัฒนพงศ์ ธร และคณะ, 2557) การที่เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการล่าช้าจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กในวัยถัดไป การดูแลและส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการสมวัย

ประกอบด้วยการส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย การคัดกรองพัฒนาการเพื่อค้นหาเด็กกลุ่มเสี่ยง และการส่งต่อเด็กที่มีปัญหาพัฒนาการไปยังผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับการกระตุ้นพัฒนาการที่เหมาะสมต่อไป ดังนั้นการคัดกรองพัฒนาการเพื่อค้นหาเด็กกลุ่มเสี่ยงและให้การส่งเสริมพัฒนาการเด็กตั้งแต่ต้นเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยลดอัตราของเด็กที่มีพัฒนาการไม่สมวัยได้

ในอดีตการคัดกรองพัฒนาการมักปฏิบัติโดยผู้ที่มีความรู้และทักษะเฉพาะ เช่น นักพัฒนาการเด็กหรือบุคลากรทางสาธารณสุข เช่น แพทย์ พยาบาล เป็นต้น (สกวรัตน์ เทพรัักษ์ และคณะ, 2560) ซึ่งเด็กจะได้รับการคัดกรองพัฒนาการเมื่อบิดามารดาพามาโรงพยาบาลเนื่องจากเจ็บป่วย หรือมาปรึกษา

บุคลากรทางการแพทย์เมื่อพบว่ามีพัฒนาการล่าช้า หรือมีความผิดปกติเกิดขึ้นแล้ว ทำให้เด็กที่มีพัฒนาการปกติ หรือเด็กกลุ่มเสี่ยงขาดโอกาสที่จะได้รับการคัดกรอง ติดตามและส่งเสริมพัฒนาการ อย่างสม่ำเสมอ เมื่อพ.ศ. 2558 หน่วยงานของ กระทรวงสาธารณสุขได้พัฒนาเครื่องมือเฝ้าระวังและ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Developmental Surveillance and Promotion Manual: DSPM) (กระทรวงสาธารณสุข, 2558) เพื่อเริ่มให้ผู้ปกครอง และครูสามารถใช้ในการคัดกรองพัฒนาการของเด็ก ภายใต้การดูแลของตน เพื่อลดการพึ่งพาศูนย์ทางสาธารณสุข

ครูอนุบาลในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็ก ให้การดูแลเด็ก 5 วัน/สัปดาห์ จึงสามารถคัดกรองขั้นต้นได้ว่าเด็กรายใดเสี่ยงต่อพัฒนาการล่าช้า และสามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการได้ทันที อีกทั้งถ่ายทอดความรู้ในการ ส่งเสริมพัฒนาการให้กับผู้ปกครองเด็กได้โดยตรง ที่ผ่านมาการพัฒนาศักยภาพของครูอนุบาลนั้น ทาง หน่วยงานต้นสังกัดได้จัดอบรมการใช้เครื่องมือ DSPM แต่การอบรมส่วนใหญ่เป็นการบรรยาย ทำให้ครูอนุบาลขาดทักษะการปฏิบัติในการคัดกรอง และ ยังไม่มีการติดตามผลการนำไปใช้ สอดคล้องกับผล การศึกษาซึ่งพบว่า เมื่อครูอนุบาลได้รับการอบรมให้ ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการแล้ว ยังไม่มีการติดตามผลว่าครูอนุบาลเหล่านั้นสามารถนำ ความรู้ด้านประเมินพัฒนาการเด็กไปใช้ได้จริงหรือไม่ (มัทนา ฉนวนพยัคฆ์, 2558) ซึ่งในการคัดกรอง พัฒนาการของเด็กนั้น ผู้ประเมินจะต้องมีทั้งความรู้ และทักษะในการคัดกรองพัฒนาการเด็กที่ถูกต้อง และแม่นยำ เพื่อให้ผลการคัดกรองมีความถูกต้อง และน่าเชื่อถือ ในช่วงพ.ศ. 2558 ซึ่งมีการปรับ เปลี่ยนเครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองพัฒนาการจาก Denver Development Screening Test (DDST) หรือDenver II เป็น Thai Developmental Skills

Inventory for children from Birth to Five Years (TDSI) ซึ่งเป็นแบบคัดกรองและส่งเสริม พัฒนาการเด็กแรกเกิดถึง 5 ขวบ สำหรับบุคลากร สาธารณสุข และได้ปรับเป็น Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM) ซึ่งเป็นแบบคัดกรองที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้ครูอนุบาล สามารถคัดกรองพัฒนาการเด็กของตนด้วยตนเองได้ นั้น (จินตนา พัฒนพงศ์ธร และคณะ, 2557) ทำให้ ครูอนุบาลต้องปรับตัวเรียนรู้ในการใช้เครื่องมือแต่ละ ชนิด สำหรับศูนย์พัฒนาพัฒนาเด็กปฐมวัยใน กรุงเทพมหานครนั้น ได้ส่งตัวแทนครูอนุบาลใน ศูนย์ฯละ 1-2 คน ไปรับการอบรมการคัดกรอง พัฒนาการเด็กด้วยเครื่องมือ DSPM ซึ่งมักเป็นการ ให้ความรู้ในช่วงสั้นๆ 1 วัน ดังนั้นครูอนุบาลที่ได้ ฝึกอบรมการคัดกรองพัฒนาการจึงยังอาจไม่เกิด ทักษะปฏิบัติและความมั่นใจในการนำมาใช้ในการ คัดกรองเด็กในศูนย์ฯ ว่าสามารถคัดกรองพัฒนาการ ได้ถูกต้องเหมือนผู้มีประสบการณ์หรือไม่ ซึ่งครู อนุบาลเหล่านี้และครูอนุบาลทุกคนควรได้รับการ พัฒนาด้านความรู้และทักษะปฏิบัติ ในการคัดกรอง พัฒนาการเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กได้รับการคัดกรอง พัฒนาการได้อย่างถูกต้องและทั่วถึง

ส่วนเด็กปฐมวัยในศูนย์ฯ ทั้งสามแห่งใน การศึกษาครั้งนี้ได้รับการคัดกรองพัฒนาการด้วย เครื่องมือ DSPM เช่นกันโดยพยาบาลจากศูนย์ บริการสาธารณสุขและจากครูอนุบาลที่เป็นตัวแทน ไปอบรมปีละ 1-2 ครั้ง

จากการทบทวนวรรณกรรมพบบางวิจัยเชิง ปฏิบัติการในการพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวังและ ส่งเสริมเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการล่าช้าโดยความ ร่วมมือของบุคลากรทางสาธารณสุข ครูอนุบาลและ ครอบครัว ผลการศึกษาพบว่าเด็กกลุ่มเสี่ยงเข้าถึง ระบบบริการสุขภาพและได้รับการกระตุ้นพัฒนาการ เพิ่มขึ้น (สุมาลี จรุงจิตตานุสนธิ์, 2560) และพบ งานวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ครอบครัวมีศักยภาพ

ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก (ณัฐพร ไกยราช, 2559) แต่อย่างไรก็ตามระบบที่พัฒนาขึ้นปฏิบัติการในต่างจังหวัด ภายใต้สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งบริบทการดูแลเด็กปฐมวัยแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน ในส่วนของการส่งเสริมความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ในกรุงเทพมหานครมีข้อจำกัด เนื่องจากผู้ประกอบการทำงานนอกบ้านทั้งบิดามารดา ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพครูอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยในการคัดกรองพัฒนาการจึงมีความสำคัญยิ่งสำหรับบริบทของกรุงเทพมหานคร

งานวิจัยเชิงทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบสรุปว่า โปรแกรมการอบรมครูควรจัดตั้งตั้งแต่ 1 วันขึ้นไป มีเนื้อหาที่เข้มข้นตรงประเด็น มีการติดตามและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง และผลการวิจัยยังพบว่า โปรแกรมการอบรมส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้มมากพอที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์ตามที่ต้องการ (Lander, Eather, Morgan, Salmon, & Barnett, 2017) ในการศึกษาครั้งนี้โปรแกรมการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรู้และทักษะการคัดกรองพัฒนาการเด็กสำหรับครูอนุบาล ประกอบด้วยกิจกรรมให้ความรู้ การฝึกปฏิบัติ การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การติดตามเยี่ยมชื่นชม ประเมินผล ให้กำลังใจ คำปรึกษา และการสนับสนุนด้านอุปกรณ์ ทั้งนี้เพื่อให้ครูอนุบาลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถปฏิบัติในการคัดกรองพัฒนาการได้จริง โดยใช้กรอบแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของ House (1981) ซึ่งการที่ครูอนุบาลได้รับโปรแกรมสนับสนุนการคัดกรองพัฒนาการเด็กจะทำให้ครูอนุบาลสามารถนำความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการและการคัดกรองพัฒนาการ และทักษะในการคัดกรองพัฒนาการเด็กไปใช้ในการดูแลเด็ก อันจะเป็นประโยชน์สำหรับเด็กปฐมวัยที่จะได้รับการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความรู้เรื่องพัฒนาการ

และการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัยของครูอนุบาลระหว่างกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการสนับสนุนการคัดกรองฯ และกลุ่มควบคุม

2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะการคัดกรองพัฒนาการของครูอนุบาลระหว่างกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการสนับสนุนการคัดกรองฯ และกลุ่มควบคุม

สมมุติฐานการวิจัย

1. ครูอนุบาลกลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้เรื่องพัฒนาการและการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัยมากกว่ากลุ่มควบคุม
2. ครูอนุบาลกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะการคัดกรองพัฒนาการมากกว่ากลุ่มควบคุม

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของเฮ้าส์ (House, 1981) กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเครือข่ายทางสังคมในการให้การช่วยเหลือสนับสนุนด้านอารมณ์ ให้กำลังใจ ให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ทำให้บุคคลรับรู้ว่าคุณเองมีความมั่นคง ปลอดภัย มีผู้เห็นคุณค่าของตน และสามารถปรับตัวในสถานการณ์นั้นๆ ได้ การสนับสนุนทางสังคมประกอบด้วย การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ทรัพยากร อารมณ์ และการประเมินค่า ผู้วิจัยพัฒนาโปรแกรมโดยอาศัยกรอบแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของ House ประกอบด้วย 1) การสนับสนุนด้านข้อมูล โดยการทบทวนความรู้และทักษะการคัดกรองพัฒนาการในประเด็นที่เป็นข้อสงสัย การให้คำแนะนำในการคัดกรองพัฒนาการ การระดมความคิดเห็นในการแก้ปัญหา การสร้างกลุ่มไลน์เพื่อเปิดช่องทางให้ครูอนุบาลได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วยกัน รวมถึงปรึกษากับทีมวิจัย 2) การสนับสนุนด้านทรัพยากร โดยสนับสนุนเครื่องมือ DSPM และแนะนำการสร้างหรือประยุกต์อุปกรณ์ที่ใกล้เคียงกับ DSPM 3) การสนับสนุนด้านอารมณ์ โดยการรับฟัง

ปัญหาและอุปสรรค การให้คำปรึกษาในการคัดกรอง พัฒนาการและการใช้เครื่องมือ DSPM 4) การสนับสนุนด้านการประเมินค่า เป็นการสนับสนุนให้กำลังใจโดยการยกย่อง ชมเชย ซึ่งให้เห็นประโยชน์ โดยนำกรณีตัวอย่างจากครูอนุบาล ผู้ที่ได้ทำการคัดกรองพัฒนาการเด็กและนำผลการคัดกรองมาใช้ และการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยผู้วิจัย ซึ่งทำให้ครูอนุบาลคนนั้นและคนอื่นๆ เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

นิยามตัวแปร

ครูอนุบาล ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่หลักในเตรียมกิจกรรมและการสอนและจัดกิจกรรมและการสอนต่างๆ ให้แก่เด็กปฐมวัยในระดับเตรียมอนุบาล จนถึงระดับอนุบาล 3 ของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สังคม ภาษา สติปัญญา และการช่วยเหลือตนเอง เหมาะสมตามวัยพร้อมที่จะเข้าสู่วัยเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลของโปรแกรมการสนับสนุนการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัยต่อความรู้และทักษะของครูอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย กรุงเทพมหานคร เป็นวิจัยกึ่งทดลองแบบสองกลุ่ม (quasi-experimental research: two-group design) แบ่งกลุ่มตัวอย่าง เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการสนับสนุนการคัดกรองพัฒนาการและกลุ่มควบคุม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูอนุบาลสังกัดกรุงเทพมหานครที่เข้าร่วมอบรมเรื่อง “พัฒนาการและการคัดกรองพัฒนาการในเด็กปฐมวัย” ที่จัดโดยภาควิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล คำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรม G power กำหนดค่า effect size = .25 power = .80,

$\alpha = .05$ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 34 คน รวม 68 คน ปรับการคำนวณ เพิ่ม effect size เป็น .3 (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2555) การคัดเลือกศูนย์ฯ เป็นแบบเฉพาะเจาะจงเนื่องจากข้อจำกัดด้านการประสานงาน โดยกำหนดให้กลุ่มทดลอง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนพิทักษ์ กลุ่มควบคุมคือ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนสามัคคีชุมชน หมู่ 3 และศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนวัดศาลาแดง ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งสามแห่งมีลักษณะประชากรที่คล้ายคลึงกันกล่าวคือเป็นศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยขนาดกลางและใหญ่ที่สังกัดกรุงเทพมหานครอยู่ในเขตชั้นกลาง มีจำนวนครูอนุบาลต่อเด็กตามมาตรฐาน ครูอนุบาลบางคนมีประสบการณ์ในการคัดกรองพัฒนาการโดยใช้แบบคัดกรอง DSPM ของสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัยดังนี้ 1) อายุ 18 ปี ขึ้นไป 2) ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป 3) สื่อสารและอ่านภาษาไทยได้ เกณฑ์ยุติการเข้าร่วมการวิจัย คือ เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการวิจัยไม่ครบทุกครั้ง ในระหว่างการทำวิจัย กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมตลอดโปรแกรม เนื่องจากลาป่วย ลากิจ และติดราชการที่อื่น ทำให้หลังสิ้นสุดการวิจัยเหลือกลุ่มทดลอง 19 คน และกลุ่มควบคุม 29 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อเกี่ยวกับ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานในศูนย์ฯ ประสบการณ์การเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย และการอบรมเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เรื่องพัฒนาการและการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัย พัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรม (กระทรวง

สาธารณสุข, 2558; ฉันทิกา จันทรเปี้ย, 2558) จำนวน 37 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กอายุ 2 - 5 ปี หลักการคัดกรองพัฒนาการ และความรู้ในการใช้เครื่องมือ DSPM

ส่วนที่ 3 แบบประเมินทักษะการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยเครื่องมือ DSPM สำหรับประเมินทักษะของครูอนุบาล ด้านการใช้อุปกรณ์วิธีการคัดกรอง และการแปลผลพัฒนาการตามคู่มือ DSPM

2. โปรแกรมการสนับสนุนการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยกิจกรรม 4 ครั้ง (ดังรายละเอียดในขั้นตอนเก็บรวบรวมข้อมูล)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำเครื่องมือทั้งหมดและโปรแกรมการสนับสนุนการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัยไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านพัฒนาการเด็ก 3 ท่าน เป็นอาจารย์พยาบาล 2 ท่าน และครูอนุบาล 1 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา 0.89 ส่วนโปรแกรมการสนับสนุนการคัดกรองพัฒนาการ ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการให้คำปรึกษาและการติดตามประเมินผล แล้วนำแบบสอบถามความรู้เรื่องพัฒนาการและการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัย ไปทดสอบกับครูอนุบาล จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.76

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล COA. No.IRB-NS2017/408.0906 ผู้วิจัยชี้แจงขั้นตอนการวิจัย ความเป็นอิสระในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัย สิทธิที่จะปฏิเสธหรือถอนตัวออกจากวิจัยโดยไม่มีผลกระทบต่อการทำงาน การเข้าอบรม หรือความร่วมมือระหว่าง

คณะพยาบาลศาสตร์และหน่วยงานต้นสังกัดแต่อย่างใด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นเตรียมการ

1. ทีมวิจัยและผู้ช่วยวิจัย 6 คน (อาจารย์พยาบาล) ได้รับอบรมเรื่องการคัดกรองพัฒนาการเด็กโดยใช้เครื่องมือ DSPM โดยวิทยากรจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และทีมวิจัยทดสอบวิธีการให้คะแนนแบบประเมินทักษะการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยเครื่องมือ DSPM ด้วยวิธี interrater reliability ได้ค่าความสอดคล้อง = 1

2. ผู้วิจัยประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมอบรมเรื่องพัฒนาการและการคัดกรองพัฒนาการในเด็กปฐมวัย และเชิญชวนร่วมโครงการวิจัยด้วยวาจา แล้วส่งหนังสือขออนุญาตการทำวิจัยไปยังผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ครั้งที่ 1: จัดอบรมเรื่อง พัฒนาการและการคัดกรองพัฒนาการในเด็กปฐมวัย มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยแนะนำโครงการวิจัยแก่ครูอนุบาลในวันที่เข้ารับการอบรม พร้อมสอบถามความสมัครใจ
2. ผู้วิจัยขอให้ครูอนุบาลที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยลงนามในเอกสารยินยอมเข้าร่วมการวิจัยตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และแบบสอบถามความรู้เรื่องพัฒนาการและการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Pre-test) ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการสนับสนุนการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัย ตามขั้นตอนดังนี้

ครั้งที่ 2: สัปดาห์ที่ 2

1. ทีมวิจัยประชุมกลุ่มกับผู้ร่วมวิจัยที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สอบถามถึงข้อทดสอบ DSPM ที่สงสัย และให้ข้อมูลและคำแนะนำ สอนและสาธิตการคัดกรองซ้ำ รวมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึง

ปัญหาและอุปสรรคในการคัดกรองพัฒนาการเด็ก พร้อมทั้งให้กำลังใจแก่ครู/ผู้ดูแลเด็ก

2. มอบชุดเครื่องมือ DSPM ให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย 1 ชุด และแนะนำการสร้างประยุกต์ คัดเลือกอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอนในศูนย์ฯ ที่สามารถเทียบเคียงใช้แทนอุปกรณ์ชุดเครื่องมือ DSPM ได้

3. การสร้างกลุ่มไลน์เพื่อเปิดช่องทางการสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครูและทีมวิจัย

ครั้งที่ 3: สัปดาห์ที่ 4

ทีมวิจัยประชุมกลุ่มกับผู้ร่วมวิจัยเพื่อติดตามประเมินการนำเครื่องมือ DSPM ไปใช้กับเด็กปฐมวัย ปัญหาและอุปสรรคในการเครื่องมือ DSPM นำเสนอกรณีศึกษาของครูอนุบาลที่ประสบความสำเร็จในการคัดกรองพัฒนาการในเด็กปฐมวัย และให้กำลังใจแก่กลุ่มตัวอย่าง

ครั้งที่ 4: สัปดาห์ที่ 6

1. ทีมวิจัยทดสอบทักษะผู้ร่วมวิจัยในการคัดกรองพัฒนาการในเด็กปฐมวัยด้วยเครื่องมือ DSPM ตามแบบประเมินทักษะการคัดกรองพัฒนาการ โดยให้ครูอนุบาลทำการคัดกรองจริงกับเด็กปฐมวัย

2. ผู้ร่วมวิจัยตอบแบบสอบถามความรู้เรื่องพัฒนาการและการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัย หลังการทดลอง (Post-test)

กลุ่มควบคุม

ครั้งที่ 2: สัปดาห์ที่ 6

1. ทดสอบทักษะการคัดกรองพัฒนาการในเด็กปฐมวัยด้วยเครื่องมือ DSPM กับเด็กในศูนย์ฯ

2. ผู้เข้าร่วมวิจัยตอบแบบสอบถามความรู้เรื่องพัฒนาการและการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Post-test)

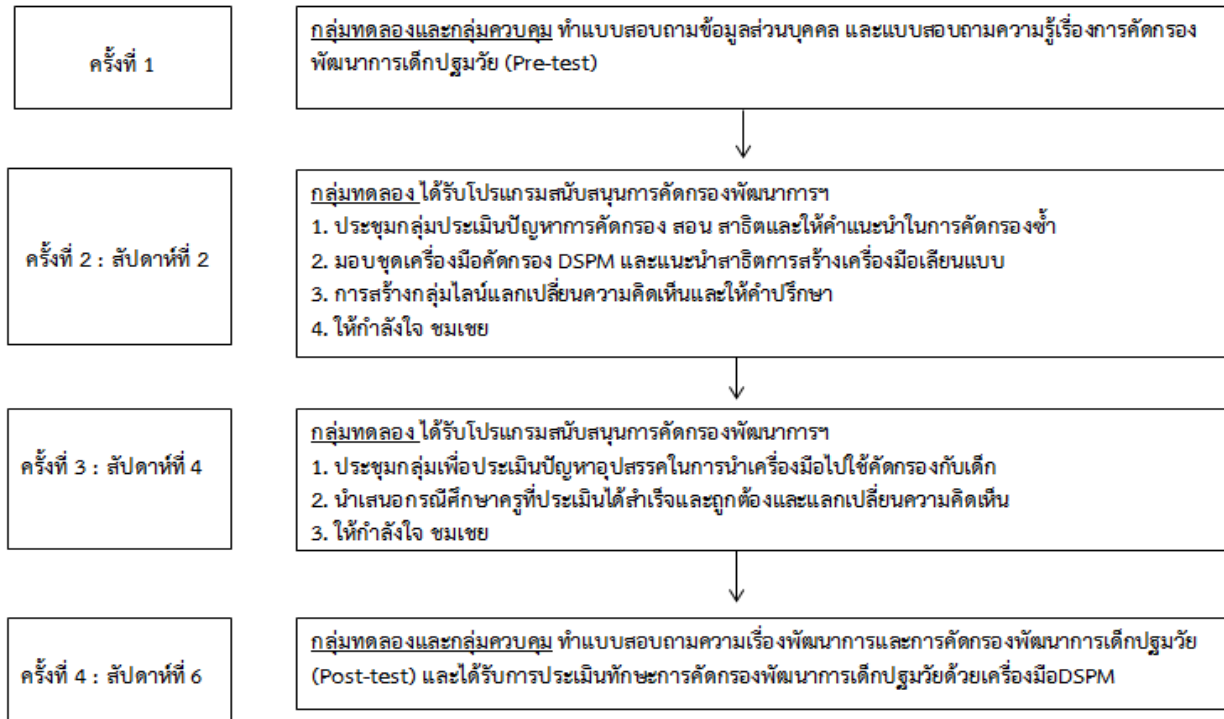
3. ทีมผู้วิจัยจัดกิจกรรมกลุ่มให้คำปรึกษาและให้กำลังใจในการคัดกรองพัฒนาการ และมอบเครื่องมือ DSPM ให้ศูนย์ฯ ละ 1 ชุด แสดงดังภาพที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .05 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลโดยการแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ และเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะด้านประชากรระหว่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติ Chi Square Test และ Fisher's Exact Test

2. เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้พัฒนาการระหว่าง ระหว่างกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการสนับสนุนการคัดกรองฯ และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง (Pre-test) และสัปดาห์ที่ 6 (Post-test) ด้วยสถิติ Mann Whitney U Test เนื่องจากข้อมูลมีการแจกแจงแบบไม่ปกติและกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก (Rosner, 2011)

3. เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการคัดกรองพัฒนาการระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติ Mann Whitney U Test

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลพบว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า อายุ ระดับการศึกษาของทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) แต่ประสบการณ์การทำงานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยกลุ่มควบคุมมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่ากลุ่มทดลอง (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มควบคุม (n=29) จำนวน (ร้อยละ)	กลุ่มทดลอง (n=19) จำนวน (ร้อยละ)	χ^2	p-value
อายุ ($\bar{X} = 40.64, SD = 8.17$)				
21-35 ปี	7 (24.1)	9 (47.4)	4.91	0.086
36-50 ปี	14 (48.3)	9 (47.4)		
51 ปีขึ้นไป	8 (27.6)	1 (5.3)		

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มควบคุม (n=29) จำนวน (ร้อยละ)	กลุ่มทดลอง (n=19) จำนวน (ร้อยละ)	χ^2	p-value
การศึกษาสูงสุด				
ประถมศึกษา	1 (3.4)	0 (0.0)	4.32 ^{Fisher}	0.091
มัธยมศึกษา	10 (34.5)	2 (10.5)		
อนุปริญญา/ปริญญาตรี	18 (62.1)	17 (89.5)		
ประสบการณ์การทำงาน ($\bar{X} = 11.11, SD = 4.94$)				
1-10 ปี	9 (31.0)	12 (63.2)	6.19 ^{Fisher}	0.038 *
11-20 ปี	15 (51.7)	7 (36.8)		
21 ปีขึ้นไป	5 (17.2)	0 (0.0)		

^{Fisher} Fisher's Exact Test, * p-value <0.05

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการและการคัดกรองพัฒนาการระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติทั้งก่อนและภายหลังได้รับโปรแกรมฯ ($Z = 1.60, 0.79, p < .05$) แต่กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งก่อนและภายหลังได้รับโปรแกรมฯ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการและการคัดกรองพัฒนาการ ก่อนและภายหลังได้รับโปรแกรมระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง

คะแนนความรู้	กลุ่มทดลอง (n=19) ค่าเฉลี่ย (SD)	กลุ่มควบคุม (n=29) ค่าเฉลี่ย(SD)	Z	p-value
ก่อนได้รับโปรแกรมฯ	29.05 (3.01)	27.93 (2.40)	1.60	0.109
หลังได้รับโปรแกรมฯ	28.16 (2.58)	27.17 (2.09)	0.79	0.432

* p-value <0.05

3. ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการคัดกรองพัฒนาการของครูอนุบาลภายหลังได้รับโปรแกรม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการคัดกรองพัฒนาการโดยรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($Z = 2.18, p < .05$) เมื่อ

วิเคราะห์รายด้านพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยด้านการใช้อุปกรณ์และด้านการแปลผลสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($Z = 2.23, 2.36, p < .05$) เช่นกัน ส่วนด้านวิธีการคัดกรองพัฒนาการพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($Z = 1.91, p > .05$)

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการคัดกรองพัฒนาการระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

คะแนนด้าน	กลุ่มควบคุม (n=29) ค่าเฉลี่ย (SD)	กลุ่มทดลอง (n=19) ค่าเฉลี่ย (SD)	Z	p-value
การใช้อุปกรณ์	1.87 (0.28)	2.07 (0.27)	-2.23	0.026 *
วิธีการประเมิน	1.43 (0.40)	1.63 (0.42)	-1.91	0.056
การแปลผล	1.52 (0.45)	1.75 (0.45)	-2.36	0.018 *
คะแนนรวม	1.56 (0.34)	1.76 (0.30)	-2.18	0.029 *

* p-value <0.05

อภิปรายผล

โปรแกรมการสนับสนุนการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัยในการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วยกิจกรรมการให้ความรู้ การฝึกปฏิบัติการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านไลน์กลุ่ม การติดตามและสอบถามปัญหาอุปสรรค ชื่นชม ให้กำลังใจ คำปรึกษาทั้งรายบุคคลรายกลุ่ม และการสนับสนุนด้านอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับประเมินพัฒนาการ รวมทั้งแนะนำแนวทางการผลิตอุปกรณ์สำหรับการประเมินพัฒนาการเพิ่มเติม เพื่อให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของครูอนุบาล ทำให้มีความรู้และความมั่นใจในการปฏิบัติในการคัดกรองพัฒนาการเด็กได้ถูกต้องเพิ่มขึ้น

ผลการศึกษาพบว่าครูอนุบาลกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมสนับสนุนฯ และกลุ่มควบคุมมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการและการคัดกรองพัฒนาการไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูอนุบาลทั้งสองกลุ่มได้รับการให้ความรู้โดยการบรรยายเรื่องพัฒนาการและการคัดกรองพัฒนาการ และฝึกทักษะการคัดกรองพัฒนาการด้วยเครื่องมือ DSPM เหมือนกันก่อนได้รับโปรแกรมฯ และอาจเนื่องจากระดับการศึกษาของทั้งสองกลุ่มไม่ต่างกัน โดยส่วนใหญ่สูงกว่าอนุปริญญาทำให้มีศักยภาพในการเรียนรู้ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ในระหว่างการดำเนินการวิจัย ผู้บริหารของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในกลุ่ม

ทดลองและกลุ่มควบคุม ได้มีการส่งเสริมให้ครูอนุบาลบางส่วนไปอบรมการคัดกรองพัฒนาการเด็กเพิ่มเติมจากสถาบันอื่น และให้ครูผู้ที่ไปรับการอบรมมาถ่ายทอดความรู้ให้แก่ครูอนุบาลคนอื่นๆ ในศูนย์ฯ ด้วย จึงอาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการและการคัดกรองพัฒนาการไม่แตกต่างกันทั้งก่อนและหลังได้รับโปรแกรมฯ

สำหรับทักษะการคัดกรองพัฒนาการ พบว่าครูอนุบาลในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการคัดกรองพัฒนาการโดยรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($Z = -2.18, p < .05$) โดยผลการวิเคราะห์รายด้านพบว่า ครูอนุบาลในกลุ่มทดลองมีคะแนนสูงในด้านการใช้อุปกรณ์ และการแปลผลการคัดกรองพัฒนาการสูงกว่ากลุ่มควบคุม ความแตกต่างของคะแนนแสดงให้เห็นว่า การอบรมโดยการให้ความรู้โดยตรงอาจทำให้ครูอนุบาลมีความรู้ด้านวิธีการประเมินได้ แต่ทักษะการปฏิบัติในการคัดกรอง เช่น การใช้อุปกรณ์ การแปลผลต้องการการเรียนรู้จากลงมือฝึกปฏิบัติสถานการณ์จริง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การให้คำปรึกษาและสะท้อนคิด (Walk, Evers, Quante, & Hille, 2018)

โปรแกรมการสนับสนุนการคัดกรองพัฒนาการตามแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของ

House สามารถเพิ่มทักษะการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัยของครูอนุบาลได้ โปรแกรมให้การสนับสนุนด้านข้อมูลโดยทบทวนความรู้และวิธีการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัยซ้ำในประเด็นที่ครูอนุบาลสงสัย ไม่แน่ใจ มีการให้ข้อมูลเพิ่มเติมเป็นระยะๆ เมื่อทีมผู้วิจัยไปพบที่ศูนย์ฯ และมีการให้ข้อมูลผ่านทางไลน์กลุ่ม หากกลุ่มทดลองได้คัดกรองพัฒนาการเด็กแล้วมีปัญหาสามารถถามได้ทันทีโดยมีทีมวิจัยคอยตอบคำถามหรือข้อสงสัยอย่างรวดเร็ว การสนับสนุนทางด้านข้อมูล การให้คำแนะนำ จะทำให้ครูอนุบาลเกิดความมั่นใจ (reassurance) (อภิญา ศิริพิทยาคุณกิจ, 2553) ในความรู้และการคัดกรองพัฒนาการ

นอกจากนี้ การลงมือปฏิบัติจริงโดยมีอุปกรณ์ ซึ่งเป็นการสนับสนุนด้านทรัพยากร ส่งเสริมให้ครูอนุบาลเกิดทักษะปฏิบัติมากขึ้น ทั้งยังพบว่ากลุ่มทดลองสร้างและประยุกต์อุปกรณ์ด้วยตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสอบถามความต้องการของครูอนุบาล พบว่าการลดปัญหาอุปสรรคด้วยการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ ช่วยให้โปรแกรมการอบรมเกิดประสิทธิผลเพิ่มขึ้น (Ulla, & Winitkun, 2018) นอกจากนี้การสนับสนุนด้านอารมณ์ โดยขณะไปเยี่ยมทั้งสองครั้ง ทีมวิจัยและกลุ่มเพื่อนครูอนุบาลด้วยกันให้กำลังใจ ชมเชย ทำให้ครูมีกำลังใจคัดกรองพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้โปรแกรมจะมีการประชุมกลุ่มเพื่อประเมินปัญหาและอุปสรรคในการประเมินพัฒนาการ รวมทั้งการให้ข้อมูลป้อนกลับตามที่ครูอนุบาลแต่ละคนต้องการ อีกทั้งการใช้ social network โดยสร้างไลน์กลุ่มในกลุ่มทดลอง สำหรับ

ใช้ในการสอบถามปัญหา ให้ข้อมูล และคำปรึกษา ให้กำลังใจในการคัดกรองพัฒนาการมีทีมให้การสนับสนุนด้านอุปกรณ์และด้านอารมณ์ตลอดการวิจัย กระบวนการดังกล่าวทำให้ความสัมพันธ์ระหว่าง อารมณ์ อุปกรณ์ และการประเมินค่า ทำให้ครูอนุบาลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทำให้มีทักษะการคัดกรองพัฒนาการ นอกจากนี้พบว่ากลุ่มที่ได้รับโปรแกรมสนับสนุนฯ มีทักษะการคัดกรองพัฒนาการเพิ่มขึ้นภายหลังได้รับโปรแกรมแม้ว่าจะมีประสบการณ์การทำงานที่น้อยกว่ากลุ่มควบคุมก็ตาม (ตารางที่ 1) ดังนั้นโปรแกรมสนับสนุนนี้เป็นโปรแกรมที่ดีที่ช่วยให้ครูอนุบาลมีทักษะที่ถูกต้องในการประเมินพัฒนาการเด็ก

ข้อจำกัดในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเกิดการสูญหายระหว่างการวิจัย เนื่องจากไม่ได้เข้าร่วมตลอดโปรแกรม เนื่องจากลาป่วย ลากิจ และติดราชการที่อื่น ทำให้หลังสิ้นสุดการวิจัยเหลือจำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่เท่ากัน จึงจำเป็นต้องใช้สถิติ nonparametric ซึ่งมีความเข้มแข็งน้อยกว่าสถิติ parametric ดังนั้นการอ้างอิงผลของการวิจัยไปใช้อาจมีข้อจำกัด

ข้อเสนอแนะ

1. โปรแกรมการสนับสนุนการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัยเป็นเครื่องมือที่ดีต่อครูอนุบาล นำประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการคัดกรองพัฒนาการเด็กให้มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปขยายผลในหน่วยงานอื่นๆ เนื่องจากมี

ความคุ้มค่า ใช้งบประมาณน้อย เช่น การประยุกต์อุปกรณ์และใช้ระยะเวลาในการติดตามนิเทศครูอนุบาลอีกทั้งเพิ่มประสิทธิภาพทักษะการคัดกรองพัฒนาการให้แก่ครูอนุบาล ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

สนับสนุนจากเงินกองทุน ซี.เอ็ม.บี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้บริหาร ครูและผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กวัยปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสามแห่ง ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทำวิจัยครั้งนี้ ทีมผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ โครงการวิจัยสำเร็จลงได้ด้วย การได้รับทุน

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2558). *สถานการณ์เด็กปฐมวัย*. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2561, จาก <http://www.dmh.go.th/downloadportal/Strategy/pdf>.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2558). *คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย*. นนทบุรี: สยามพิมพ์นานาชาติ.
- จินตนา พัฒนพงศ์ธร, ชัยชนะ บุญสุวรรณ และ นฤมล ธนเจริญวัชร. (2557). *รายงานการศึกษาพัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย*. นนทบุรี: สำนักส่งเสริมสุขภาพกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- ฉันทิกา จันทรเปี้ย. (2558). พัฒนาการ. อ้างใน: ศรีสมบูรณ์ มุสิกสุนทร, พงศ์ คำ ติลกสกุลชัย, วิไล เลิศธรรมเทวี, อัจฉรา เปรื่องเวทย์, พรรณรัตน์ แสงเพิ่ม และ สุดาภรณ์ พยัคฆเรือง (บรรณาธิการ). *ตำราการพยาบาลเด็ก เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินท์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2555). *การกำหนดขนาดตัวอย่าง และ*

สถิติวิเคราะห์ใหม่ๆ ที่น่าสนใจ. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2560, จาก <http://llskill.com/web/files/GPower.pdf>

- ณัฐพร ไทยราช. (2559). *ผลของโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพครอบครัวในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กต่อความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยหัดเดินของครอบครัว*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2561, จาก <http://dspace.bru.ac.th/xmlui/handle/123456789/3055>.
- มัทนา ฉวนพยัคฆ์. (2558). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดจันทบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สกาวรัตน์ เทพรักษ์, ภัสสร มุกดาเกษม, จรรยา สืบสุข และจารุณี จตุพรเพิ่ม (2560). การศึกษาปัจจัยด้านการเลี้ยงดูของผู้ปกครองและการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในเขตสาธารณสุขที่ 4 และ 5 ศูนย์อนามัยที่ 4 ราชบุรี. *วารสารศูนย์อนามัยที่ 9: วารสารส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*, 11(25), 21-42.
- สุมาลี จรุงจิตตานุสนธิ์. (2560). การพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวังและส่งเสริมเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการล่าช้าในจังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ*, 35(2), 122-132.
- อภิญา ศิริพิทยาคุณกิจ. (2553). แรงสนับสนุนทางสังคม: ปัจจัยสำคัญในการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน. *รามาริบัติพยาบาลสาร*, 16(2), 309-322.
- House, J. S. (1981). *Work stress and social support*. Rading Mass: Addison –Wesley.
- Lander, N., Eather, N., Morgan, P.J., Salmon, J., & Barnett, L., M. (2017). Characteristics of teacher training in school-based physical education interventions to improve

fundamental movement skills and/or physical activity: A systematic review. *Sports Med.* 47, 135-161. DOI 10.1007/s40279-016-0561-6.

Rosner B. (2011). *Fundamentals of biostatistics*.

Boston: Brooks/Cole, Cengage Learning.

Ulla, M.B., & Winitkun, D. (2018). In-service teacher training program in Thailand: Teachers'

beliefs, needs, and challenges. *Social sciences & Humanities*, 26(3), 1579-1594.

Walk, L.M., Evers, W.F., Quante, S., & Hille, K.

(2018). Evaluation of a teacher training

program to enhance executive functions in

preschool children. *PLOS ONE*, 13(5),

e0197454. <http://doi.org/10.1371/journal.pone.0197454>.